

mavo vmbo isk vakcollege
havo atheneum gymnasium tto technasium

Carmelcollege Gouda

Digitale veiligheid enhoe hoort het eigenlijk? ¹

Deze notitie geeft richtlijnen voor het omgaan met grensoverschrijdend gedrag van leerlingen en medewerkers via internet en sociale media. De gouden regel voor scholen is: onderneem altijd actie naar aanleiding van online ongewenst gedrag. Te vaak wordt er niets gedaan en voelen scholen zich onvoldoende verantwoordelijk voor 'iets dat zich afspeelt buiten de poort van school'. Maar de praktijk laat zien dat voorvallen op sociale media die zijn ontstaan buiten schooltijd een grote impact hebben onder schooltijd. Het zorgt voor spanningen tussen leerlingen, ruzies en onrust in de klas. Daarmee is het wel een zaak van school. Niets doen tast het veiligheidsgevoel van leerlingen aan en vergroot de kans op klachten en escalatie van een incident.

Het gaat om bijvoorbeeld:

- Ruzies (of het filmen daarvan), bedreigen, pesten, voor schut zetten (Cyberbaiting) en buitensluiten
- Het verspreiden via ongewenst beeldmateriaal. **Zie strafbaar online gedrag.**
- Het schaden van de reputatie van leerlingen en medewerkers door plaatsen en verspreiden van ongewenste informatie (bijvoorbeeld Bangalijsten, bezemen)
- Hacken van accounts van leerlingen, medewerkers of de school

Het bovenstaande zijn slechts voorbeelden. Komt er iets op je pad en weet je het niet zeker, praat er dan over met iemand van de schoolleiding of een vertrouwenspersoon.

Strafbaar online gedrag

Veel vormen van ongewenst online gedrag zijn strafbaar. De meeste leerlingen zijn zich hier niet van bewust. Een op de zeven jongeren verstuurt seksueel beeldmateriaal via sociale media en vindt dat normaal (Een Vandaag jongerenpanel 2015). Ze weten niet dat het bezitten, verspreiden of ongevraagd openbaar maken van naaktfoto's van een minderjarige leerling, strafbaar is. Ook stiekem opnames maken van iemand, een ander online bedreigen, chanteren of belachelijk maken, kan als strafbaar worden aangemerkt. In de brochure

¹ Bron: Stichting School en Veiligheid – www.schoolenveiligheid.nl

Sociale media en schoolveiligheid wordt overzichtelijk uiteengezet welke vormen strafbaar zijn en wat de school in zo'n geval kan doen.

Gevolgen

Leerlingen moeten weten dat strafbaar online gedrag ernstige gevolgen heeft voor zowel het slachtoffer als de dader(s). Slachtoffers voelen zich niet meer veilig, online en offline, zijn bang om naar school te gaan, schamen zich, zijn onzeker, worden buitengesloten of gepest. Voor daders gelden straffen. Niet alleen de school treft strafmaatregelen maar bij strafbaar gedrag wordt ook de politie ingeschakeld. Leerlingen onder de 12 jaar kunnen niet strafrechtelijk vervolgd worden. Voor daders tussen de 12 en 18 jaar geldt het jeugdstrafrecht.

Om leerlingen te informeren over welk online gedrag strafbaar is zijn gratis lessen verkrijgbaar via onder andere de website [Helpwanted](#).

Acties

- Reageer als docent en/of schoolleiding altijd op een voorval. Hiermee maak je ook aan alle leerlingen duidelijk dat ongewenst online gedrag niet wordt geaccepteerd op school
- Bespreek incidenten met leerlingen in de klas, na overleg met de schoolleiding
- Neem (straf)maatregelen in de richting van de dader(s). Zie: [Sanctieladder leerlingen](#).
- Bespreek het incident binnen het team en communiceer over de te nemen/genomen maatregelen
- Informeer de ouders van de betrokken leerlingen en betrek ze bij de verdere gang van zaken rond het incident.
- Afhankelijk van de aard van het incident worden overige leerlingen en ouders geïnformeerd, zulks ter beoordeling van de schoolleiding
- Bied hulp aan het slachtoffer en neem maatregelen om ervoor te zorgen dat het slachtoffer weer veilig naar school durft en kan.
- Wijs (ouders van) het slachtoffer op de vertrouwenspersoon en de mogelijkheid een klacht in te dienen
- In overleg met de zorgcoördinator kan eventueel verwezen worden naar externe hulpverlening
- Schakel afhankelijk van de aard en ernst van het incident de politie in. Ook voor advies kan contact worden gezocht met de wijkagent. Wijs (de ouders van) het slachtoffer op de mogelijkheid tot het doen van aangifte. Overigens kan de school zelf ook aangifte doen
- Wees proactief en neem zo nodig preventieve maatregelen.
- Scherp de uitvoering van bestaand beleid rond sociale media zo nodig aan
- Neem strafmaatregelen naar de daders
- Neem maatregelen naar andere leerlingen. Verbied bijvoorbeeld het delen van belastend beeldmateriaal en wijs ze op de consequenties indien ze dit wel doen
- Geef voorlichting aan leerlingen én medewerkers over ongewenst gedrag en misbruik van sociale media

Strafbaar gedrag personeel

Onderwijsmedewerkers maken zich schuldig aan strafbaar online gedrag als er sprake is van grooming, het doen van een voorstel met seksuele bedoelingen aan een minderjarige. Heeft een medewerker seksueel of erotisch getint online contact tussen met een minderjarige leerling dan geldt voor scholen de wettelijke verplichting om aangifte te doen bij de politie. Zie: [Meld- en aangifteplicht](#).

Acties

- Bij vermoeden of kennis van grensoverschrijdend gedrag van een medewerker ben je verplicht om dit te melden aan je locatiedirecteur
- De locatiedirecteur neemt contact op met de rector voor overleg m.b.t. de te volgen stappen.
- De rector heeft de wettelijke plicht om een vermoeden van een zedenmisdrif tussen een personeelslid en een minderjarige leerling te melden bij het bestuur en bij de vertrouwensinspecteur
- De rector zal in overleg met het bestuur in het algemeen 'hoor en wederhoor' laten plaatsvinden, waarbij uiterste zorgvuldigheid naar zowel het vermeende slachtoffer als de vermeende dader in acht genomen dient te worden
- Informeer en overleg met de ouders van het slachtoffer, onder andere met betrekking tot de te betrachten openheid naar buiten
- Bij vermoeden van strafbare feiten van personeel volgt altijd overleg met de politie
- In overleg met het bestuur treft de rector (tijdelijke) maatregelen, dan wel legt disciplinaire maatregelen op
- Informeer overige leerlingen en ouders. Zie informatieblad *Een zedenzaak op school. Hoe informeer ik personeel, leerlingen en ouders?*
- Neem preventieve maatregelen. **Zie preventie.**